

ובית הלל אומרים: אפילו מן המעשר, ועל ידי טפילה.²⁰

תניא נמי הכי:

ועולת נדרים ונדבות — רק במועד הן באות. אבל ביום טוב אינן באות.

ועולת ראייה — באה אפילו ביום טוב.

וכשהיא באה, אינה באה אלא מן החולין.

ושלמי שמחה — באין אף מן המעשר.

וחגיגת יום טוב הראשון של פסח —

בית שמאי אומרים באה מן החולין,

ובית הלל אומרים באה אף מן המעשר.

ועתה מבארת הגמרא את מה ששינונו במשנה ובברייתא מחלוקת בית שמאי ובית הלל בחגיגת יום טוב ראשון של פסח, מדוע נקט התנא את המחלוקת הזו דוקא ביום טוב הראשון של פסח:

והוינן בה: מאי שנא חגיגת יום טוב הראשון של פסח, שנקט התנא במשנה ובברייתא, ולא חגיגה של שאר הרגלים?

אמר רב אשי: לפיכך נקט התנא דבריו בפסח, מפני שיש בערב פסח גם חגיגה אחרת. שאם היתה חבורת אוכלי הפסח גדולה, ולכל אחד מגיע רק מעט מן הפסח,

מביאין עמו חגיגה [הנקראת "חגיגת ארבעה עשר"] כדי שיאכלו ממנה תחילה, ורק לאחר שיפיגו רעבונם באכילת קרבן החגיגה של ארבע עשרה, הם יאכלו את בשר קרבן הפסח. זאת, כדי שיהא קרבן הפסח נאכל אכילה חשובה, "על השובע", ולא אכילה חטופה, כדי להפיג את הרעבון.

והא קא משמע לן משנתנו: חגיגת חמשה עשר [היא חגיגת הרגל], אין, אכן אינה באה אלא מן החולין, אבל חגיגת ארבעה עשר — לא צריך להביאה דוקא מן החולין, אלא אפשר להביאה אף מן המעשר.

ומוכיחה הגמרא: אלמא, קסבר תנא א-ח דמתניתין: חגיגת ארבעה עשר — לאו דאורייתא היא, ולפיכך היא באה אף מן המעשר.

אמר מר: וחגיגת יום טוב הראשון: בית שמאי אומרים מן החולין, בית הלל אומרים מן המעשר:

ותמהינן על דברי בית הלל:

אמאי באה החגיגה אפילו מן המעשר? והרי קרבן חגיגה, דבר שבחובה הוא, וכל דבר שבחובה אינו בא אלא מן החולין?!

אמר עולא: לעולם אין באה החגיגה אפילו לבית הלל אלא מן החולין, ולא התירו בית הלל להביאה מן המעשר אלא באופן של "טופל" [מחבר, לשון: נטפל] מעשר לחולין ומביא.

20. כתב רש"י לבאר החילוק בין חגיגה המותרת בטפילה לעולת ראייה, שרק בשלמי חגיגה

כך כתבו האחרונים, הביאם ב"משמר הלוי", דלא כטורי אבן שתמה על דבריו.